

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

«07» 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ»

Змістовий модуль «Педагогічна психологія»

для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 013.00.01 «Початкова освіта»

Київ – 2020

Розробники:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Шепельова Марія Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Шепельова Марія Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол від "04" 09 2019 року № 11

Завідувач кафедри педагогіки та психології **Г.І. Іванюк**

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта»
" " 2019 року

Гарант освітньо-професійної програми **Г.Л. Бондаренко**

Робочу програму перевірено
" " 2019 року

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20/2021 н.р. ( ), « 4 » 08 20 20 р., протокол № 11

на 20_/20_ н.р. _____ (_____), « » 20__ р., протокол № _____

на 20_/20_ н.р. _____ (_____), « » 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Психологія		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	10 / 300	
Курс	1-2	1-2
Семестр	1,2,3	1,2,3
Кількість змістових модулів із розподілом:	10	
Обсяг кредитів	10	10
Обсяг годин, в тому числі:	300	300
Аудиторні	140	32
Модульний контроль	20	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	110	268
Форма семестрового контролю	залік – 2 семестр, екзамен – 3 сем.	залік – 1,2 сем., іспит – 3 сем.
Змістовий модуль «Педагогічна психологія»		
Курс	2	2
Семестр	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	56	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	15	-
Самостійна робота	41	104
Форма семестрового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з актуальними проблемами сучасної психології, науковими дослідженнями й здобутками у сфері закономірностей функціонування психіки та вікової динаміки її розвитку, взаємозв'язку навчання та розвитку, методологічними основами вивчення психічної діяльності особистості, її когнітивної, афективної та регулятивної сфер на різних вікових етапах розвитку, у молодшому шкільному віці, зокрема; формування професійно орієнтованих знань, умінь, навичок та психологічної готовності до їх застосування в педагогічній практиці.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння студентами категоріально-термінологічним апаратом психології, засвоєння основних понять та розвиток понятійного мислення з метою формування ядра психологічних знань, яке має стати основою розвитку професійних умінь майбутніх учителів початкової школи;
- формування знань про закономірності функціонування і розвитку психіки, про психологічні механізми навчальних і виховних впливів на особистісний розвиток учня, про зв'язок між рівнем інтелектуального й особистісного розвитку молодших школярів та формами й методами навчальних і виховних впливів;
- реалізація системного підходу до висвітлення проблем розвитку особистості у діяльності та спілкуванні, що сприятиме усвідомленню студентами особливостей освоювання соціокультурного досвіду та збереження його в індивідуальній свідомості учнів початкової школи;
- розвиток інтегральної (здатність розв'язувати практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування психологічних знань) та загальних (інформаційної, комунікативної, рефлексивної, самоосвітньої) компетентностей, необхідних учителям початкової школи для успішної педагогічної взаємодії.

3. Результати навчання за дисципліною

- володіти достатніми знаннями про взаємозв'язок навчання і розвитку та психологічні механізми навчальних і виховних впливів на особистісний розвиток дітей, що дозволить критично аналізувати сутність психічних процесів в залежності від факторів, що на них впливають;
- виокремлювати й оцінювати біологічні, соціальні, культурні складники соціально-психологічних явищ та їх роль у становленні особистості, у молодшому шкільному віці, зокрема;
- враховувати особливості провідної діяльності, суперечностей, сензитивних періодів та соціальної ситуації розвитку в груповій та індивідуальній роботі з молодшими школярами;
- проводити дослідження і володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегією їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання школярів;
- аналізувати міжособистісні стосунки школярів, інтерпретувати отримані результати, робити висновки з метою забезпечення атмосфери психологічного комфорту для кожного учня в класі;
- здійснювати рефлексивні процеси, аналізувати особливості організації та управління навчальною діяльністю учнів та їх вплив на інструментальну й мотиваційно-ціннісну сферу молодших школярів;
- здійснювати ефективну педагогічну взаємодію в системі «вчитель-учні» та забезпечувати умови для розвитку позитивної мотивації навчальної діяльності молодших школярів;
- працювати в команді, в групі, поважати різноманітність і мультикультурність у процесі міжособистісної взаємодії.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Сам. робота
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	МК	
Змістовий модуль 7. Психологія навчальної діяльності							
Тема 1. Психологія навчання	14	4	2	2			6
Тема 2. Психологія учіння	12	2		2	2		6
Модульний контроль	2					2	
Разом	28	6	2	4	2	2	12
Змістовий модуль 8. Психологія виховання							
Тема 3. Психологія виховних впливів	14	4	2		2		6
Тема 4. Виховання та самовиховання	10	2		2			6
Модульний контроль	2					2	
Разом	26	6	2	2	2	2	12
Змістовий модуль 9. Психологія педагогічної діяльності							
Тема 5. Психологічний аналіз педагогічної діяльності	14	4	2	2	2		4
Тема 6. Мотивація педагогічної діяльності	8	2			2		4
Модульний контроль	2					2	
Разом	24	6	2	2	4	2	8
Змістовий модуль 10. Психологія вчителя							
Тема 7. Психологія вчителя та його професійний розвиток	14	4	2	2	2		4
Тема 8. Педагогічні здібності та їх розвиток у навчально-професійній діяльності	11	2		2	2		5
Модульний контроль	2					2	
Разом	27	6	2	4	4	2	9
Підготовка та проходження контрольних заходів	15						
Усього	120	24	8	12	12	8	41

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Сам. робота
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	МК	
Змістовий модуль 7. Психологія навчальної діяльності							
Тема 1. Психологія навчання	16	2					14
Тема 2. Психологія учіння	14						14
Модульний контроль							
Разом	30	2					28
Змістовий модуль 8. Психологія виховання							
Тема 3. Психологія виховних впливів	14	2	2				12
Тема 4. Виховання та самовиховання	14						12
Модульний контроль							
Разом	28	2	2				24
Змістовий модуль 9. Психологія педагогічної діяльності							
Тема 5. Психологічний аналіз педагогічної діяльності	14	2		2			12
Тема 6. Мотивація педагогічної діяльності	16				2		12
Модульний контроль							
Разом	30	2		2	2		24
Змістовий модуль 10. Психологія вчителя							
Тема 7. Психологія вчителя та його професійний розвиток	16			2			14
Тема 8. Педагогічні здібності та їх розвиток у навчально-професійній діяльності	16			2			14
Модульний контроль							
Разом	32			4			28
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	120	6	2	6	2		104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 7.

ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Психологія навчання

Психологія навчальної діяльності: сутність, структура, особливості. Вчитель і учень як повноправні учасники навчального процесу: суб'єкт-об'єктні та суб'єкт-суб'єктні відношення. Психологічні засади партнерства між учнем, учителем і батьками. Врахування вікових та індивідуально-типологічних особливостей учнів у процесі навчання. Особливості роботи з шульгами. Психологічні засади інклюзивного навчання. «Пласти» розвитку (за А.К. Марковою) та їх врахування у навчальному процесі (навченість-научуваність, розвинутість-розвивальність і вихованість-виховуваність). Психологічний аналіз типів навчання. Психологічні засади розвивального навчання. Система розвивального навчання Ельконіна-Давидова. Психологія оцінювання навчальних досягнень учнів. Навчання і розвиток.

Основні поняття теми: навчання, рівень актуального розвитку, зона ближчого розвитку, сензитивність, мотивація, оцінка, оцінювання, формувальне оцінювання.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [4, 7, 8, 9]

Лекція 1-2. Навчання і розвиток особистості.

Семінарське заняття 1. Психологія партнерства у навчальній діяльності.

Практичне заняття 1. Психологічні аспекти змісту навчальних предметів.

Тема 2. Психологія учіння

Учіння як самостійна пізнавальна діяльність учня. Психологічні особливості засвоєння знань та формування умінь і навичок. Засвоєння знань і проблема розуміння. Психологія оволодіння уміннями та навичками та їх застосування. Теорія поетапного формування розумових дій (П.Я. Гальперін, Н.Ф. Тализіна).

Молодший школяр як суб'єкт учбової діяльності (Г.А.Цукерман). Мотивація учіння. Розвиток внутрішньої мотивації. Пізнавальний інтерес як важливий компонент учіння. Пізнавальний процес і розвиток здібностей. Учіння і розвиток самостійності.

Основні поняття теми: учіння, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, інтеріоризація, екстеріоризація, розумові дії, самостійність, критичне мислення.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [4, 7, 8, 9]

Лекція 3. Учіння як самостійна пізнавальна діяльність учня.

Практичне заняття 2. Проблема розуміння у процесі засвоєння знань.

Лабораторне заняття 1. Способи активізації навчальної діяльності дітей молодшого шкільного віку.

Змістовий модуль 8.

ПСИХОЛОГІЯ ВИХОВАННЯ

Тема 3. Психологія виховних впливів

Виховання як цілеспрямований процес формування особистості. Психологічні механізми формування особистості. Вплив діяльності на формування особистості. Взаємозв'язок навчання, виховання, соціалізації і розвитку. Психологічний аналіз базових моделей виховання (директивна, прихованого впливу, сприяння). Психологічні критерії та показники вихованості учнів. Концепція морального розвитку Л. Кольберга. Рівні та стадії морального розвитку за Л. Кольбергом. Вікові аспекти виховання. Психологічні механізми та закономірності виховних впливів. Психологічне обґрунтування виховних впливів. Психологічний аналіз методів і прийомів виховання.

Основні поняття теми: виховання, вихованість, наслідування, ідентифікація, рефлексія, референтність.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 3, 7, 8, 9]

Лекція 4. Психологічний аналіз процесів розвитку, виховання і соціалізації.

Лекція 5. Психологічне обґрунтування виховних впливів.

Семінарське заняття 2. Навчально-виховний процес і розвиток особистості.

Лабораторне заняття 2. Психологічний аналіз показників і критеріїв вихованості.

Тема 4. Виховання та самовиховання

Поняття про самовиховання. Самовиховання як вища форма самоуправління у вихованні. Завдання самовиховання. Структура самовиховання. Етапи самовиховання. Самопізнання у структурі самовиховання, способи самопізнання. Зв'язок між рівнем розвитку самооцінки та характером самовиховання. Формування в учнів потреби у самовихованні. Психологічні передумови розвитку здатності до самовиховання. Вікові особливості розвитку здатності до самовиховання. Психологічний аналіз методів і прийомів самовиховання.

Основні поняття теми: самовиховання, самопізнання, самооцінка, саморегуляція, самоконтроль, здатність до самовиховання, самостійність.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 3, 4]

Додаткові [1, 2, 7, 8, 9]

Лекція 6. Психологія самовиховання.

Практичне заняття 3. Психологічний аналіз методів і прийомів самовиховання.

Змістовий модуль 9.

ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 5. Психологічний аналіз педагогічної діяльності

Психологічні особливості педагогічної діяльності: цілі та завдання, структура. Психологія педагогічної діяльності вчителя початкових класів. Поняття про продуктивність педагогічної діяльності (Н.В. Кузьміна). Рефлексія продукту і результату педагогічної діяльності.

Спілкування у структурі педагогічної діяльності. Соціально-психологічні аспекти педагогічного спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Механізми міжособистісного сприймання в системі «вчитель-учні». Вплив характеру педагогічної взаємодії на психічний розвиток учнів.

Основні поняття теми: педагогічна діяльність, педагогічна взаємодія, комунікація, інтеракція, перцепція, педагогічні здібності, авторитет.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4]

Додаткові [6, 7, 8, 9]

Лекція 7. Психологічні особливості педагогічної діяльності.

Лекція 8. Психологія педагогічного спілкування.

Семінарське заняття 3. Психологія педагогічної діяльності вчителя початкової школи.

Практичне заняття 4. Соціально-психологічні аспекти педагогічного спілкування у початковій школі.

Лабораторне заняття 3. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії.

Тема 6. Мотивація педагогічної діяльності

Поняття про мотивацію педагогічної діяльності. Внутрішня та зовнішня мотивація діяльності вчителя. Мотивація і продуктивність педагогічної діяльності. Педагогічна спрямованість: поняття та структура. Психологічні умови розвитку педагогічної спрямованості. Динаміка педагогічної спрямованості вчителя. Аналіз основних мотивів адекватної педагогічної спрямованості. Поняття про самоефективність як чинник професіоналізації.

Основні поняття теми: мотивація, педагогічна спрямованість, продуктивність педагогічної діяльності, професіоналізація, самоефективність.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4]

Додаткові [5, 6, 7, 8, 9]

Лекція 9. Мотивація і продуктивність діяльності вчителя.

Лабораторне заняття 4. Дослідження особливостей мотиваційної сфери студентів.

Змістовий модуль 10.

ПСИХОЛОГІЯ ВЧИТЕЛЯ

Тема 7. Психологія вчителя та його професійний розвиток

Становлення професійної самосвідомості вчителя: педагогічна спрямованість, образ Я, самооцінка, рівень домагань.

Педагогічна практика та формування стилю педагогічної взаємодії. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності. Вплив характеру педагогічної взаємодії на психічний розвиток учнів. Поняття професіоналізму та професіоналізації. Критерії професіоналізму вчителя.

Основні поняття теми: професійна самосвідомість, педагогічний такт, стиль педагогічної взаємодії, професіоналізм, професіоналізація, критерії професіоналізму.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 3, 4]

Додаткові [6, 7, 8, 9]

Лекція 10. Вчитель початкових класів як суб'єкт педагогічної діяльності.

Лекція 11. Професіоналізм вчителя та психологічні аспекти його розвитку.

Семінарське заняття 4. Психологічні вимоги до особистості вчителя початкової школи.

Практичне заняття 5. Психологічні засади професіоналізації та розвиток професіоналізму вчителя початкової школи.

Лабораторне заняття 5. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності.

Тема 8. Педагогічні здібності та їх розвиток у навчально-професійній діяльності.

Педагогічні здібності та їх розвиток у навчально-професійній діяльності. Рівні сформованості педагогічних здібностей. Групи педагогічних здібностей (за В. О. Крутецьким): особистісні, дидактичні, організаційно-комунікаційні. Педагогічний такт та педагогічна спостережливість. Спеціальні здібності у діяльності вчителя початкової школи. Поняття педагогічної обдарованості.

Основні поняття теми: здібності, педагогічні здібності, спеціальні здібності, педагогічний такт, педагогічна спостережливість, педагогічна обдарованість.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 3, 4]

Додаткові [2, 7, 8, 9]

Лекція 12. Психологія розвитку педагогічних здібностей.

Практичне заняття 6. Розвиток педагогічних здібностей у навчально-професійній діяльності.

Лабораторне заняття 6. Визначення індивідуальної траєкторії особистісного і професійного зростання студентів.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 7		Модуль 8		Модуль 9		Модуль 10	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	2	2	1	1	1	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	2	20	1	10	1	10	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	1	10	1	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		13	81	11	70	12	80	14	91
Максимальна кількість балів - 322									
Розрахунок коефіцієнта - $322 \text{ б.} : 60 \text{ б.} = 5,36$ PK = 5,36									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Підготуйте есе з теми «Зовнішня та внутрішня мотивація навчальної діяльності»	6	5
2	Опрацювавши тему «Психологія учіння» за підручником і першоджерелами, укладіть словник понять та її опорно-логічну схему	6	5
3	Проаналізуйте рівні та стадії морального розвитку за Л. Кольбергом. Опишіть психологічні критерії та показники вихованості учнів початкових класів	6	5
4	Опрацювавши тему «Виховання та самовиховання» за підручником і першоджерелами, укладіть словник понять та її опорно-логічну схему	6	5
5	Опрацювавши тему «Мотивація педагогічної діяльності» за підручником і першоджерелами, укладіть словник понять та її опорно-логічну схему	4	5
6	Проаналізуйте психологічні особливості референтності та авторитетності вчителя	4	5
7	Підготуйте письмовий звіт за результатами проведеного дослідження рівня розвитку власних педагогічних здібностей	4	5
8	Розробіть програму саморозвитку навчально-професійних умінь та професійно важливих якостей. Зазначте план заходів для саморозвитку, терміни виконання, критерії самоконтролю	5	5
	Разом	41	40

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи, яка проводиться як комп'ютерне тестування і доступна студентам в системі Moodle (ЕНК «Психологія, 2 курс, ПО»). За правильну відповідь на запитання тесту I рівня складності студент отримує 1 бал, II рівня складності – 2 бали, III рівня складності – 3 бали. За неправильну відповідь – 0 балів. Оцінка автоматично генерується системою Moodle та виводиться на екран відразу по завершенню роботи. Максимальна оцінка – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється у формі інтегрованого екзамену з дисципліни «Психологія». Форма проведення – письмова (комп'ютерне тестування в системі Moodle). За підсумками тестування студент може набрати 40 балів максимально.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- Дайте визначення понять «психічний розвиток», «філогенез», «онтогенез».
- Охарактеризуйте рушійні сили психічного розвитку.
- Яка роль біологічних та соціальних факторів у психічному розвитку особистості?
- Зробіть психологічний аналіз закономірностей психічного розвитку.
- У чому сутність сензитивних та латентних періодів розвитку?
- У чому суть діалектичного взаємозв'язку навчання та розвитку?
- Охарактеризуйте особливості фази новонародженості. Яке значення безумовних та умовних рефлексів в житті людини?
- Який вплив спілкування з дорослими на розвиток емоційної сфери, пізнавальних процесів і моторики дитини у віці немовляти?
- Яке значення має прямоходіння для психічного розвитку дитини раннього віку?
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 1-3 років за періодизацією Д.Б. Ельконіна.
- Опишіть соціальну ситуацію розвитку в ранньому дитинстві.
- Як відбувається розвиток мовлення і мислення у ранньому віці в предметно-маніпуляційній діяльності?
- Охарактеризуйте особливості розвитку самосвідомості дітей раннього віку. У чому сутність кризи 2(3)-х років?
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 3-6 (7) років за періодизацією Д.Б. Ельконіна.
- Охарактеризуйте психічні новоутворення у дітей в дошкільному дитинстві (супідрядність мотивів, децентрація мислення, потреба у значимій та соціально оцінюваній діяльності, потреба у соціальній відповідності, первинні етичні інстанції, моральні почуття).
- Охарактеризуйте особливості розвитку особистості дитини дошкільного віку.
- Чому сюжетно-рольова гра є провідною діяльністю дошкільника?
- Які особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільників?
- Порівняйте особливості розвитку пізнавальної сфери дітей раннього віку та дошкільників.

- За якими показниками можна визначити ступінь готовності дитини до школи?
- Проаналізуйте особливості психічного розвитку дітей 6–10 років за періодизацією Е. Еріксона, Д.І. Фельдштейна, Д.Б. Ельконіна.
- Чим особливий початковий період шкільного життя дитини?
- Охарактеризуйте розвиток пізнавальних процесів учнів початкових класів.
- Порівняйте особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільників та дітей молодшого шкільного віку.
- Дайте психологічну характеристику розвитку діяльності молодших школярів: учбової, ігрової, трудової.
- Як відбувається процес формування особистості молодших школярів?
- Проаналізуйте потреби і мотиви молодших школярів.
- Охарактеризуйте самосвідомість і самооцінку молодших школярів.
- Охарактеризуйте особливості розвитку самосвідомості і самооцінки дітей з інвалідністю.
- Які особливості розвитку емоційно-вольової сфери молодших школярів?
- Охарактеризуйте взаємовідносини молодших школярів та особливості їх розвитку.
- Проаналізуйте психологічні фактори, що сприяють розвитку здатності молодших школярів співпрацювати в команді.
- Охарактеризуйте соціальну ситуацію розвитку у підлітковому та юнацькому віці.
- У чому виявляються особливості взаємовідносин і спілкування підлітків з однолітками та дорослими?
- Опишіть процес формування особистості підлітків.
- Які особливості формування особистості у юнацькому віці?
- Охарактеризуйте основні психічні новоутворення підліткового та юнацького віку.
- Які особливості розвитку емоційно-вольової сфери підлітків та юнаків?
- Як формуються життєві плани і професійне самовизначення юнаків та дівчат? Підтвердьте зроблені висновки прикладами з власного життя.
- Охарактеризуйте психосоціальний розвиток у дорослому та літньому віці.
- Опишіть причини виникнення та типологію життєвих криз.
- Охарактеризуйте основні задачі педагогічної психології в контексті актуальних проблем сучасної школи.
- Охарактеризуйте психологічні особливості навчальної діяльності.
- Яке співвідношення понять «навчання», «научіння», «учіння»?
- Сутність наукованості, її види та прояви. Як визначити готовність дитини до навчання?
- Врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів у процесі навчання.
- Поняття про рівні психічного розвитку та їх врахування у процесі навчання.
- Охарактеризуйте психологічні погляди на природу учіння та його структуру.

- У чому сутність теорії поетапного формування розумових дій (П.Я. Гальперін, Н.Ф. Талізін).
- Охарактеризуйте особливості розвитку мотивації учіння.
- Як відбувається розвиток самостійності в учінні? Яка роль учителя у цьому процесі?
- Охарактеризуйте психологічні особливості засвоєння і розуміння дітьми знань і понять.
- У чому полягає психологічна сутність виховної роботи та її ефективності?
- Охарактеризуйте психологічні механізми виховання.
- Охарактеризуйте психологічну сутність педагогічної оцінки як засобу стимулювання, її види та умови ефективності.
- Опишіть психологічні критерії та показники вихованості учнів.
- Охарактеризуйте психологічну сутність педагогічної діяльності, її структуру, особливості та функції.
- Охарактеризуйте особливості мотивації педагогічної діяльності.
- Охарактеризуйте соціально-психологічні аспекти педагогічного спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція.
- Які бар'єри можуть стати на заваді ефективності педагогічного спілкування?
- Охарактеризуйте продуктивність педагогічної діяльності.
- Дайте характеристику стилів педагогічної діяльності.
- Опишіть професійно значущі якості та здібності вчителя, особливості їх розвитку.
- Дайте характеристику особистості вчителя як суб'єкта педагогічної діяльності.
- Охарактеризуйте психологічні компетентності вчителя початкової школи.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 120 год.:

лекції – 24 год., практичні заняття – 12 год., семінарські заняття – 8 год., лабораторна робота – 12 год., самостійна робота – 41 год., модульний контроль – 8 год., сем. контроль – 15 год.

Модулі	ЗМ 7		ЗМ 8		ЗМ 9		ЗМ 10	
Назва модуля	Психологія навчальної діяльності		Психологія виховання		Психологія педагогічної діяльності		Психологія вчителя	
К-сть балів за модуль	81		70		80		91	
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8
Лекції (відвідування – 12 балів)	Навчання і розвиток особистості 2 б.	Учіння як самостійна пізнавальна діяльність учня 1 б.	Психологічне обґрунтування виховних впливів 1 б.	Психологія самовиховання 1 б.	Психологія педагогічного спілкування 1 б.	Психологія педагогічної діяльності 1 б.	Мотивація і продуктивність діяльності вчителя 1 б.	Вчитель поч. класів як суб'єкт педдіяльності 1 б.
Семінарські заняття (відвідування, робота під час заняття) 4+10*4=44 бали	Психологія партнерства у навчальній діяльності 11 б.		Навчально-виховний процес і розвиток особистості 11 б.		Психологія педагогічної діяльності вчителя початкової школи 11 б.		Психологія педагогічних здібностей 1 б.	

<p>Практичні заняття (відвідування робота під час заняття) 6 +10*6=66 балів</p>	<p>Психологічний аспект змісту навчальних предметів 11 б.</p>	<p>Проблема розуміння у процесі засвоєння знань 11 б.</p>		<p>Психологічний аналіз методів і прийомів самовиховання 11 б.</p>	<p>Соціально-психологічні аспекти педагогічного спілкування у початковій школі 11 б.</p>		<p>Психологічні засади професіоналізації та розвитку професіоналізму 11 б.</p>	<p>Розвиток педагогічних здібностей у навчально-професійній діяльності 11 б.</p>
<p>Лабораторна робота (виконання – 10*6=60 балів)</p>		<p>Способи активізації навчальна діяльно дія дітей 10 б.</p>	<p>Психологічний аналіз показників і критеріїв вихованості 10 б.</p>		<p>Психологічний аналіз педагогічної взаємодії 10 б.</p>	<p>Дослідження особливостей мотиваційної сфери студентів 10 б.</p>	<p>Індивідуальний стиль педагогічної діяльності 10 б.</p>	<p>Визначення індивідуальної траєкторії особисті особистісного і професійного зростання студентів 10 б.</p>
<p>Самостійна робота (8*5=40 б.)</p>	<p>Психологія навчання 5 б.</p>	<p>Психологія учіння 5 б.</p>	<p>Психологія виховних впливів 5 б.</p>	<p>Виховання та самовиховання 5 б.</p>	<p>Психологічний аналіз педагогічної діяльності 5 б.</p>	<p>Мотивація педагогічної діяльності 5 б.</p>	<p>Психологія вчителя та його професійний розвиток 5 б.</p>	<p>Педагогічні здібності та їх розвиток у навчально-професійній діяльності 5 б.</p>
<p>Види поточного контролю</p>	<p>МКР 1 25 б.</p>	<p>МКР 2 25 б.</p>	<p>МКР 3 25 б.</p>	<p>МКР 4 25 б.</p>				
<p>РК</p>	<p>РК – 5,36</p>							
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Іспит (40 балів)</p>							

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібн. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Каравела, 2008. – 399 с.
2. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посібн. / О. І. Власова. – К. : «Либідь», 2005. – 400 с.
3. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: навч. посібн. / Т. М. Лисянська. – К. : Каравела, 2012. – 264 с.
4. Педагогічна психологія: навч. посіб. / Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури». – 2012. – 384 с.

Допоміжні

1. Гиппенрейтер Ю. Б. Общаться с ребенком. Как? / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : АСТ, 2008. – 138 с.
2. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: Практикум / Т.М. Лисянська. – К. : Каравела, 2012. – 224 с.
3. Музика О.О. Особливості симпатій та антипатій у молодших школярів: гендерний аспект / Музика О.О., Виливченко І.В. // Матеріали VIII науково-практичного семінару «Аксиогенез обдарованої особистості: стратегії емпіричного дослідження». – К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2019. – С. 33-34. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/716433/>
4. Музика О. О. Оцінювання навчальних досягнень першокласників: психологічні аспекти / О. О. Музика, О. О. Топольницька // Молодий вчений. – 2017. – №1 (41). – С. 238-241. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/1/56.pdf>
5. Музика О.О. Самоефективність як чинник професіоналізації студентів / Олена Музика // ISSN Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2018. – № 3-4 (22-23). – С. 83-94. Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/520/439>
6. Музика О.О. Ціннісно-мотиваційні аспекти педагогічної взаємодії викладача і студентів / Олена Музика // ISSN Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2017. – № 3-4 (18-19). – С. 163-172. Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/473/381>
7. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навчальне видання. – К.: Каравела, 2011.
8. Електронний репозиторій КУБГ - <http://elib.kubg.edu.ua>
9. Інституційний репозиторій КУБГ - <http://elibrary.kubg.edu.ua/>